

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

Μάθημα: Νέα Ελληνικά

Τάξη: Β΄ Γυμνασίου

Ημερομηνία: 10/06/2015

Χρόνος εξέτασης: 2 ώρες

- Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από οκτώ (8) σελίδες. Όλες οι ερωτήσεις να απαντηθούν στα φύλλα εξέτασης.
- Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη. Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα μέρη και σε ΟΛΑ τα ερωτήματα.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 14)

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Οι ηλικιωμένοι στην ελληνική οικογένεια

13 Οκτωβρίου 2009

ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πριν λίγες μέρες, την 1η Οκτωβρίου, γιορτάσαμε την Παγκόσμια Ημέρα για τη Τρίτη Ηλικία και την Ελλάδα την αφορά όσο λίγες χώρες στον κόσμο, γιατί έχει από τα υψηλότερα ποσοστά ηλικιωμένων σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό της χώρας.

Ο θεσμός της οικογένειας είναι το κύτταρο της ελληνικής κοινωνίας. Βασίζεται σε αξίες που έχουν περάσει απaráλλαχτες μέσα από το χρόνο, από τις οποίες οι πιο αναμφισβήτητες σημαντικές είναι η αγάπη, η φροντίδα, η αλληλεγγύη και το πατροπαράδοτο... ελληνικό «φιλότιμο». Αυτές τις ίδιες αξίες και αρχές φαίνεται ότι πρέπει να κάνουν πράξη οι Έλληνες της νέας γενιάς.

Οι ηλικιωμένοι είναι οι ίδιοι άνθρωποι που κάποτε μόχθησαν με όλες τους τις δυνάμεις – σωματικές και ψυχικές – έχτισαν τις δικές τους οικογένειες και φρόντισαν τα άτομα που εξαρτούνταν από αυτούς. Τώρα βρίσκονται αποδυναμωμένοι κάτω από το βάρος των χρόνων και σε αρκετές περιπτώσεις των ασθενειών και της αδιαφορίας.

Οι ηλικιωμένοι λειτούργησαν και λειτουργούν διαχρονικά ως συνεκτικός παράγοντας της ελληνικής κοινωνίας. Στηρίζουν παραδοσιακά την ελληνική οικογένεια και έχουν ενεργό συμμετοχή στη συνεχιζόμενη διαμόρφωση και διαπαιδαγώγηση της οικογένειας με το να συμβάλουν οικονομικά με τη σύνταξή τους, να βοηθούν σε δουλειές του σπιτιού, να φροντίζουν τα πιο νεαρά μέλη της οικογένειας και να μεταδίδουν στις νεότερες γενιές τη γνώση και την εμπειρία χρόνων.

Για τους Έλληνες η Τρίτη Ηλικία ευτυχώς παραμένει ακόμα μια άμεση οικογενειακή υπόθεση. Με βάση πρόσφατες έρευνες και στοιχεία, είναι αποδεδειγμένο ότι η ελληνική οικογένεια πολύ

δύσκολα αποχωρίζεται τα ηλικιωμένα μέλη της και προτιμά να αναλαμβάνει άμεσα τη φροντίδα των γερόντων με ποικίλους τρόπους.

Παρ' όλα αυτά, ο μέσος Έλληνας της σύγχρονης κοινωνίας αντιμετωπίζει όλο και μεγαλύτερες δυσκολίες στην προσπάθεια που καταβάλει ως προς τη φροντίδα των ηλικιωμένων μελών της οικογένειάς του, με αποτέλεσμα, η φροντίδα αυτή να παίρνει το χαρακτήρα μιας ολοένα και βαρύτερης υποχρέωσης στην καθημερινότητα των εργαζόμενων Ελλήνων. Έτσι, από την ελληνική πραγματικότητα έχει παρατηρηθεί ότι αρκετοί ηλικιωμένοι προτιμούν απλά να μένουν μόνοι τους, συνήθως σε ξεχωριστό χώρο μέσα στην κατοικία των παιδιών τους ή σε κοντινό σπίτι, παραμένοντας όμως πάντα δίπλα στα παιδιά τους. Αυτό τους βοηθά να διατηρούν ένα βαθμό αυτονομίας και αξιοπρέπειας την οποία μόχθησαν να κερδίσουν οι ίδιοι στη ζωή τους. Ο κ. Ευάγγελος, στα 75 του χρόνια, μένει στο δικό του σπίτι. *«Δεν έχω παράπονο. Τα παιδιά μου με φροντίζουν και μου έχουν φέρει μια καλή κυρία να με κοιτάει όταν λείπουν. Τι τα θες, εμείς τα γερόντια μόνο βάρος είμαστε...»*.

Υπάρχουν, σαφώς, ηλικιωμένοι που βρίσκονται ήδη σε αρκετά επιβαρημένη κατάσταση υγείας και οι οποίοι χρειάζονται τη διαρκή παροχή φροντίδας και παρακολούθησης από άλλους. Οι άνθρωποι αυτοί, δεν πρόκειται να χτυπήσουν καμία πόρτα ζητώντας βοήθεια. Είτε γιατί δεν ξέρουν ποια πόρτα να χτυπήσουν είτε γιατί δεν μπορούν. Εμείς έχουμε την υποχρέωση να χτυπήσουμε την δική τους πόρτα, να τους πιάσουμε το χέρι, να τους δώσουμε λίγη ζεστασιά. Να αντικαταστήσουμε ή να αναπληρώσουμε την απουσία της οικογένειάς τους, των δικών τους ανθρώπων, που είτε είχαν και έχασαν είτε έχουν αλλά ζουν μακριά. Και τότε, θα ξαναβρούν το χαμόγελό τους, θα μας ανταποδώσουν πολλαπλάσια από την αγάπη που εμείς θα τους δώσουμε.

Εφημερίδα *Νέος Κόσμος*

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Λευκωσία, 23 Απριλίου 2014

Αγαπημένη μου φίλη Άννα,

Έχω πολλά πράγματα να σου διηγηθώ σ' αυτό το γράμμα. Μόλις επέστρεψα από το χωριό του πατέρα μου στην ορεινή Λάρνακα. Ο παππούς γιόρταζε και, όπως κάθε χρόνο, εμείς θέλαμε να είμαστε κοντά του για να τον τιμήσουμε και να του δείξουμε την αγάπη μας.

Μόλις φτάσαμε στο μικρό τους σπιτάκι με τη νοικοκυρεμένη αυλή, έτρεξαν να μας υποδεχτούν. Μας αγκάλιαζαν και μας γλυκοφιλούσαν και δε χόρταιναν να καμαρώνουν εμένα και την αδελφή μου, τα εγγόνια τους. «Πόσο έχετε μεγαλώσει!» έλεγαν «γίνετε ολόκληρες δεσποινίδες πια». Εμείς ευχηθήκαμε στον παππού και του δώσαμε τα δώρα του, μια μάλλινη ζακέτα για να τον προστατεύει από το κρύο και έναν καφέ σκούφο, από αυτούς που του αρέσουν. Φάνηκε να συγκινείται πολύ και μας έσφιξε για ακόμη μια φορά στην αγκαλιά του.

Αφού τελείωσαν τα καλωσορίσματα και οι ευχές, καθίσαμε στο σαλόνι του σπιτιού που είχε ανοιχτεί και στολιστεί για την περίπτωση. Η γιαγιά μάς κέρασε γλυκό και διάφορους μεζέδες και

κρυφογελούσε ευχαριστημένη κάθε φορά που παινεύαμε την μαγειρική της. Καθώς είχαμε καιρό να βρεθούμε όλοι μαζί, αρχίσαμε να λέμε τα νέα μας. Εμείς τα παιδιά λέγαμε για το σχολείο και την επίδοσή μας στα μαθήματα, οι γονείς μου για τη δουλειά τους, ο παππούς και η γιαγιά για τις ασχολίες τους, αλλά και για κάποια προβλήματα υγείας που παρουσιάστηκαν. Στα πρόσωπά τους όμως έβλεπε κανείς την επιθυμία τους να μας βλέπουν πιο συχνά και να μοιράζονται μαζί μας τις έγνοιες και τις ανησυχίες τους.

Ενώ οι μεγάλοι συνέχισαν να συζητούν, εγώ με την αδελφή μου πήγαμε να κάνουμε τη γνωστή μας εξερεύνηση στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς. Κάθε φορά ανακαλύπταμε μικρούς θησαυρούς, συνήθως παλιά αντικείμενα που όμως έχουν τη δική τους ιστορία και είναι γεμάτα αναμνήσεις. Βρήκαμε το παλιό άλμπουμ με τις ασπρόμαυρες φωτογραφίες που έδειχναν τον παππού και τη γιαγιά στα νιάτα τους, χαζέψαμε τη συλλογή της γιαγιάς από μικρά πορσελάνινα ζωάκια και στη μικρή αποθήκη στο βάθος του σπιτιού περιεργαστήκαμε για μια ακόμη φορά τα παλιά παιχνίδια του μπαμπά και του αδελφού του, που η γιαγιά είχε φυλάξει σαν να ήταν κειμήλια.

Στο μεταξύ το σπίτι άρχισε να γεμίζει κόσμο. Φίλοι και συγγενείς ήρθαν και αυτοί να τιμήσουν τον παππού, που περήφανος και χαρούμενος δεχόταν τις ευχές όλων. Καθίσαμε και εμείς ανάμεσά τους, κυρίως γιατί, όπως συνήθως γίνεται σε τέτοιες συγκεντρώσεις, άρχισαν οι ιστορίες για τα παλιά. Με χιούμορ και κέφι όλο και κάποιος θυμόταν κάτι για το παρελθόν και εμείς τα παιδιά ακούγαμε με ενθουσιασμό για εποχές που μας φαίνονταν μυθικές. Δημιουργήθηκε έτσι μια εύθυμη ατμόσφαιρα και όλοι έδειχναν να περνούν καλά, κυρίως όμως ο παππούς και η γιαγιά, που όπως έλεγαν το σπίτι τους γέμισε ζωή.

Σιγά σιγά όμως η γιορτή έφτασε στο τέλος της. Οι καλεσμένοι έφυγαν και ετοιμαστήκαμε και εμείς να επιστρέψουμε στο σπίτι μας. Με βαριά καρδιά ο παππούς και η γιαγιά μας από χαιρέτησαν. Χάρηκαν όμως όταν τους υποσχέθήκαμε ότι γρήγορα θα τους επισκεπτόμασταν ξανά. Τι θα 'λεγες μάλιστα να ερχόσουν και εσύ μαζί μου; Θα άξιζε τον κόπο, δε νομίζεις;

Η φίλη σου,
Ειρήνη

Ερωτήσεις Κατανόησης:

1. Ποιο είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο (πομπός – δέκτης – κειμενικό είδος) μέσα στο οποίο παράγονται τα δύο κείμενα; **(μον. 1,5)**
2. Με ποιους τρόπους συμβάλλουν οι ηλικιωμένοι στην καλύτερη λειτουργία της ελληνικής οικογένειας με βάση το κείμενο 1; **(μον. 0,5)**

Οργάνωση Κειμένου:

3. Ποιος είναι ο τρόπος ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου του κειμένου 2; **(μον. 0,5)**
4. Να χαρακτηρίσετε τα δύο κείμενα ως προς τον τρόπο παρουσίασής τους (μονοτροπικό – πολυτροπικό) **(μον. 0,5)**

Μορφοσυντακτικά Φαινόμενα:

5. Στις πιο κάτω προτάσεις να βρείτε το **υποκείμενο** των υπογραμμισμένων ρημάτων. **(μον. 0,5)**

- Αυτές τις ίδιες αξίες και αρχές φαίνεται ότι πρέπει να κάνουν πράξη οι Έλληνες της νέας γενιάς.
- Και τότε, θα ξαναβρούν το χαμόγελό τους, θα μας ανταποδώσουν πολλαπλάσια από την αγάπη που εμείς θα τους δώσουμε.

6. Στις πιο κάτω προτάσεις να βρείτε τα **αντικείμενα** των υπογραμμισμένων ρημάτων και να γράψετε τη **μορφή** τους. **(μον. 1,5)**

- Εμείς ευχηθήκαμε στον παππού και του δώσαμε τα δώρα του.
- ...εγώ με την αδελφή μου πήγαμε να κάνουμε τη γνωστή μας εξερεύνηση στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς.

Λεξιλογικές ασκήσεις:

7. Να εντοπίσετε το **είδος** των πιο κάτω σύνθετων λέξεων: **(μον. 1)**

- α. γλυκοφιλούσαν
- β. ασπρόμαυρες
- γ. κρυφογελούσε
- δ. μεγαλόψυχη

Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου:

(μον. 8)

Με αφορμή μία συζήτηση που κάνατε στην τάξη, να γράψετε ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας για τα **προβλήματα** της σύγχρονης οικογένειας και να παρουσιάσετε τις απόψεις σας για το ζήτημα αυτό προτείνοντας **λύσεις** και **τρόπους αντιμετώπισής του**.

ΚΕΙΜΕΝΑ**Ειρένα Ιωαννίδου – Αδαμίδου, «Η παραδουλεύτρα»**

Τους ένιωσε πριν ακόμα μπει στο σπίτι. Δεν ξαφνιάστηκε όταν τους αντίκρισε να την κοιτάζουν βλοσυρά. Σχεδόν το περίμενε. Και την πλημμύρισε μια άγρια, πρωτόγνωρη ευτυχία. Τους χαμογέλασε. Ωστόσο ο σαρκασμός στη φωνή της δεν κρυβότανε με τίποτα.

- Μπα! Και τα τέσσερα παιδιά μου μαζί! Πόσο χαίρομαι! Τι έγινε και με θυμηθήκατε όλοι, έτσι ξαφνικά;
- Ξέρεις πολύ καλά τι έγινε! αποκρίθηκε κοφτά ο μεγάλος, ο δικηγόρος.
- Γιατί το κάνεις αυτό, δεν μας λες; μπήκε μονομιάς στην επίθεση ο δεύτερος, ο οικονομολόγος, που ήτανε τμηματάρχης σε τράπεζα.
- Δεν στενοχωριέσαι να ξεπέφτεις τόσο πολύ, μητέρα; παραπονέθηκε ήρεμα, σχεδόν τρυφερά, ο μικρός της, ο καλλιτέχνης, που είχε σπουδάσει διακοσμητής και τώρα δούλευε σε μια μεγάλη διαφημιστική εταιρεία.
- Μας ρεζίλεύεις κι εμάς, δεν το καταλαβαίνεις; ξέσπασε έξαλλος κι ο τρίτος, ο γιατρός, που φιλοδοξούσε ν' αποκτήσει για πελατεία του όλη την αφρόκρεμα της πρωτεύουσας.

Κείνη, στο μεταξύ, είχε βαλθεί να τακτοποιεί τα ψώνια της και να συγυρίζει την κουζίνα, σαν να μην τους άκουγε. Σαν να βρισκότανε μοναχή στο σπίτι. Ωστόσο, η έκφρασή της μαρτυρούσε πως με κόπο συγκρατούσε τα γέλια.

- Έβαλα το νερό να βράσει! δήλωσε μισογυρίζοντας κατά τη μεσόπορτα. Θέλετε καφέ ή τσάι;
- Δεν θέλουμε τίποτα! απάντησε για όλους ο δικηγόρος. Κάτσε 'δω να μιλήσουμε!
- Μπορούμε να μιλάμε κι έτσι. Δεν μου περισσεύει καιρός για να κάθομαι. Έχω δουλειές!
- Φυσικά! την ειρωνεύτηκε ο οικονομολόγος. Άμα καθαρίζεις όλη μέρα τα ξένα σπίτια, οι δουλειές στο δικό σου στοιβάζονται!

Η μάνα παράτησε απότομα το πιάτο που κρατούσε στο νεροχύτη. Σφούγγισε τα χέρια της και πήγε να σταθεί στη μεσόπορτα. Απόμεινε κει να τους κοιτάζει, σμίγοντας τα πυκνά της φρύδια πάνω απ' τα κατάμαυρα μάτια, όπως έκανε όταν τους είχε μικρούς, στο χωριό, κι ήθελε να τους τρομάξει.

- Ακούστε να σας πω, μια και καλή, για να τελειώνουμε μ' αυτή την ιστορία! Ό,τι κάνω είναι δική μου υπόθεση και δεν έχω να δώσω λογαριασμό σε κανένα!
- Έτσι νομίζεις; φώναξε άγρια ο γιατρός.
- Ναι, έτσι νομίζω! Και δεν δίνω δεκάρα για ό,τι νομίζετε 'σεις! Μου αρέσει να δουλεύω και θα δουλεύω! Πάει, τέλειωσε! Η δουλειά δεν είναι ντροπή!
- Όχι, βέβαια, μητέρα!... συμφώνησε μαλακά ο διακοσμητής. Όμως υπάρχουν δουλειές και δουλειές. Και... όπως και να το κάνουμε αυτή που διάλεξες δεν είναι απ' τις καλύτερες.
- Για μένα είναι! Βγάζω δέκα λίρες την ημέρα!
- Δεν μετράνε μονάχα τα λεφτά! ξαναμίλησε ο δικηγόρος.
- Αλλά; Τι άλλο μετράει σήμερα;
- Η αξιοπρέπεια! Και σήμερα και πάντα! Δεν τη λογαριάζεις, εσύ;
- Φυσικά τη λογαριάζω! Όμως άμα μια δουλειά είναι τίμια, δεν ζημιώνεται η αξιοπρέπεια!
- Η δική σου όχι, βέβαια! της πέταξε περιφρονητικά ο γιατρός. Τι έχεις να χάσεις, εσύ;
- Μην της μιλάς έτσι! ψήλωσε για πρώτη φορά τη φωνή του ο διακοσμητής. Είναι μητέρα μας!
- Δε φαίνεται, ωστόσο, να το πολυσκέφτεται! Σάρκασε ο οικονομολόγος. Αλλιώς δεν θα πήγαινε παραδουλεύτρα στο σπίτι του κάθε νεόπλουτου!

Εδώ που τα λέμε, μητέρα, αν θέλεις να περνάς την ώρα σου, μπορείς να δουλέψεις σε κανένα εργοστάσιο..., ξαναπήρε το γλυκό του ύφος ο μικρός, προσπαθώντας να την καλοπιάνει.

- Ποιος σας είπε πως το κάνω για να περνάω την ώρα μου;
- Αλλά γιατί το κάνεις; Για τα λεφτά; την προκάλεσε ο δικηγόρος.
- Και βέβαια για τα λεφτά!
- Δεν τα χρειάζεσαι. Σου τα δίνουμ' εμείς και με το παραπάνω!
- Αλήθεια, μητέρα, τι σου έλειψε, από τότε που τελειώσαμε τις σπουδές μας και πιάσαμε δουλειά; ρώτησε με παράπονο ο διακοσμητής. Ακόμα και πριν πεθάνει ο πατέρας..., όταν ήρθατε πρόσφυγες απ' το χωριό, δεν σας φροντίσαμε όπως έπρεπε;

Η μάνα τούς κοίταξε έναν ένα, χαμογελώντας με πικρό σαρκασμό.

- Τι μου έλειψε, ε;

- Ναι, τι σου έλειψε; αγρίεψε ξανά ο γιατρός. Τα λεφτά που σου στέλνουμε κάθε μήνα, είναι διπλάσια απ' τον μισθό που κερδίζεις!
- Μόνο που δεν καταλαβαίνουμε τι σ' έπιασε, τον τελευταίο καιρό, και δεν εξαργυρώνεις τις επιταγές μας! έκανε υπεροπτικά ο οικονομολόγος.

Πάλι τους κοίταξε 'κείνη, έναν ένα, με το ίδιο πικρό, σαρκαστικό χαμόγελο.

- Δεν καταλαβαίνετε, ε;
- Όχι! Δεν καταλαβαίνουμε! δήλωσε κοφτά ο δικηγόρος. Ήρθαμε να μας το πεις εσύ!
- Η πίκρα έφυγε μεμιάς απ' το χαμόγελό της. Απόμεινε μονάχα ο σαρκασμός, σαν να τους κοροϊδευε.
- Αμ δεν θα σας το πω! Μονάχοι σας θα πρέπει να το βρείτε!...
- Δεν είμαστε καλά! ξεφύσηξε ο οικονομολόγος, πασχίζοντας να κρατήσει την ψυχραιμία του.
- Έλα, τώρα, μητέρα! Τα αινίγματα θα παίξουμε; αστειεύτηκε τάχα ο διακοσμητής, μα τώρα η φωνή του είχε χάσει τη γλύκα της.
- Δεν τα καταδέχεσαι πια τα λεφτά μας; Αυτό είναι; την ειρωνεύτηκε ο δικηγόρος.
- Όχι. Δεν είν' αυτό.
- Μα τότε ποιος διάολο είν' ο λόγος; ούρλιαξε ο γιατρός. Άντε, μίλα! Δεν έχουμε καιρό για χάσιμο!
- Εσύ μη φωνάζεις σαν υστερικός! Κι αν νομίζεις πως με τούτο τον τρόπο θα μου πάρεις έστω και μια λέξη, είσαι πολύ γελασμένος!
- Εντάξει, μητέρα..., μπήκε συμβιβαστικά στη μέση ο διακοσμητής. Έχεις δίκιο. Πρέπει να σου φερόμαστε πιο ευγενικά. Αλλά και 'συ, μην παρατραβάς το σχοινί, ε; Δώσε μας κάποια εξήγηση!...

Του χαμογέλασε. Μονάχα με πίκρα τούτη τη φορά. Χωρίς σαρκασμό. Ήτανε πάντα ο αγαπημένος της.

- Όχι. Την εξήγηση θα τη βρείτε μονάχοι σας. Σας το ξανάπα. Από μένα δεν θα πάρετε τίποτα!...
- Γύρισε και ξαναμπήκε στην κουζίνα.
- Το νερό έβρασε. Θέλετε τώρα κάτι να πιείτε;
- Οι τρεις βρίσκονταν κιόλας στο κατώφλι. Δεν μπήκαν ούτε στον κόπο να της απαντήσουν. Ο μικρός κοντοστάθηκε στη μεσόπορτα.
- Όχι, μητέρα. Ευχαριστούμε. Γεια σου...

Δεν γύρισε 'κείνη. Πιο πολύ από περηφάνια, παρά από θυμό. Για να κρύψει τα δακρυσμένα της μάτια.

Απόμεινε να τους κοιτάζει απ' το παράθυρο, καθώς ξεμάκρινων, κι οι τέσσερις μαζί, στη γραμμή, όπως τότε, στο χωριό, που παίζανε τα στρατιωτάκια. Τότε που τους φρόντιζε, μικρούς..., που τους είχε συνέχεια κοντά της. Ύστερα φύγανε για να σπουδάσουν. Έκανε πέτρα την καρδιά της και το πήρε απόφαση πως τους έχανε για λίγα χρόνια. Έτσι έπρεπε. Χρειάζόταν η θυσία, για να βγούνε σπουδαία μετά στην κοινωνία τα παιδιά της. Τα δικά της παιδιά!... Και τα κατάφεραν. Κι εκείνη ένιωθε τόσο περήφανη για τον δικηγόρο, τον οικονομολόγο, τον γιατρό, τον καλλιτέχνη της!... Μα τους ίδιους δεν τους έβλεπε πια. Σχεδόν καθόλου. Μονάχα τις επιταγές τους, που της στέλνανε γενναιόδωρα κάθε μήνα... Στην αρχή είτε δεν πειράζει, δεν τους περίσσευε καιρός, μέχρι να στρώσουνε τη δουλειά τους. Όμως το πράγμα παρατραβούσε. Πολλοί, στον συνοικισμό, που δεν την ξέρανε από παλιά, νόμιζαν πως δεν είχε παιδιά. Συχνά την ρωτούσανε κιόλας, κι η ψυχή της σπάραζε. Όχι! Δεν πήγαινε άλλο η κατάσταση. Έπρεπε να βρει κάποιο τρόπο για να τους ξαναφέρει κοντά της. Έπρεπε!...

Και τον βρήκε. Μιας βδομάδας αδιάκοπη σκέψη κι αγρύπνια της στοίχισε, όμως το πείσμα της νίκησε, τελικά. Δεν θα τους παραπονιόταν. Ούτε θα τους παρακαλούσε. Αυτά τ'ά 'χε κιόλας δοκιμάσει, χωρίς αποτέλεσμα. Μονάχα δικαιολογίες κι αόριστες υποσχέσεις κατάφερνε να κερδίζει, κάθε φορά. Και δεν της έφταναν. Όχι αυτής, πού 'χε μεγαλώσει τέσσερα παλικάρια, εκεί κάτω, στο χωριό της. Θα τους πρόσβαλλε! Θα πήγαινε παραδουλεύτρα και συνάμα θα παινευότανε σ' όλο τον κόσμο για τα σπουδαία της παιδιά. Και τότε θ'ά 'ρχονταν. Ήτανε σίγουρη. Θα τρέχανε, μάλιστα, πανικοβλημένοι, ντροπιασμένοι, αγριεμένοι, να της ζητήσουν εξηγήσεις. Δεν την ένοιαζε για τις φωνές που θα της έβαζαν, ούτε για τα πικρά τους λόγια, ούτε ακόμα και για τις βρισιές που μπορεί να της πέταγαν απάνω στο θυμό τους. Ήτανε προετοιμασμένη για όλα. Και τίποτα δεν θα κατάφερνε να χαλάσει τη χαρά της, που θα τους έβλεπε και πάλι μαζεμένους στο σπίτι της..., κοντά της. Τους τέσσερις σπουδαίους της γιους!...

Χαμογελούσε τώρα, για πρώτη φορά με απέραντη τρυφεράδα, καθώς τους έβλεπε να χάνονται στη στροφή του δρόμου.

- Φεύγετε..., απόσωσε φωναχτά τη σκέψη της, σαν να μπορούσανε να την ακούσουν. Φεύγετε αγανακτισμένοι μαζί μου... έξαλλοι... σωστά θεριά! Δεν θέλετε να με ξαναδείτε στα μάτια σας!... Μα θα ξανάρθετε... και μια, και δυο, κι αμέτρητες φορές..., για να με πείσετε να μην ξενοδουλεύω... ή, τουλάχιστον, για να με καταφέρετε να σας πω γιατί το κάνω... Όμως δεν πρόκειται να μου πάρετε ούτε λέξη! Δεν τρελάθηκα να σας φανερώσω το μυστικό μου και να σας ξαναχάσω!... Βρέστε το μονάχοι σας, αν μπορείτε!... Εύχομαι,

ωστόσο, ν' αργήσετε..., ν' αργήσετε πολύ!... Όχι... για να πω την αλήθεια, εύχομαι να μην το βρείτε ποτέ! Αυτό θά 'ταν ακόμα καλύτερο!...

*Ανθολογία Κυπριακού Διηγήματος. Από το 1960 έως το τέλος του 20ού αιώνα, τ. Β΄,
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Πολιτιστικές Υπηρεσίες, Λευκωσία 2007*

Κ.Π. Καβάφης, «Ένας γέρος»

Στου καφενείου του βοερού* το μέσα μέρος
σκυμμένος στο τραπέζι κάθετ' ένας γέρος·
με μian εφημερίδα εμπρός του, χωρίς συντροφιά.

Και μες των άθλιων γηρατειών την καταφρόνια
σκέπτεται πόσο λίγο χάρηκε τα χρόνια
που είχε και δύναμη, και λόγο, κ' εμορφιά*.

Ξέρει που γέρασε πολύ· το νοιώθει, το κοιτάζει.
Κ' εν τούτοις ο καιρός που ήταν νέος μοιάζει
σαν χθες. Τι διάστημα μικρό, τι διάστημα μικρό.

Και συλλογιέται η Φρόνησις πως τον εγέλα·
και πως την εμπιστεύονταν πάντα — τι τρέλα! —
την ψεύτρα που έλεγε· «Αύριο. Έχεις πολύν καιρό.»

Θυμάται ορμές που βάσταγε· και πόση
χαρά θυσίαζε. Την άμυαλή του γνώση
κάθ' ευκαιρία χαμένη τώρα την εμπαίζει*.

.... Μα απ' το πολύ να σκέπτεται και να θυμάται
ο γέρος εξαλίσθηκε. Κι αποκοιμάται
στου καφενείου ακουμπισμένος το τραπέζι.

Από τα Ποιήματα 1897-1933, Ίκαρος 1984

*βοερός = θορυβώδης

*εμορφιά = ομορφιά

*εμπαίζει = κοροϊδεύει

Ερωτήσεις Λογοτεχνίας:

1. Να εντοπίσετε δύο (2) στοιχεία από το διήγημα της Ε. Ιωαννίδου – Αδαμίδου «*Η παραδουλεύτρα*» και δύο (2) από το ποίημα του Κ.Π. Καβάφη «*Ένας γέρος*», που να φανερώνουν την ψυχική διάθεση των πρωταγωνιστών. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
(μον. 2)
2. α. Σε ποιο είδος ποίησης εντάσσεται το καβαφικό ποίημα «*Ένας γέρος*»; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με δύο (2) στοιχεία.
(μον. 1)
β. Σε ποιο γραμματικό πρόσωπο μιλάει το ποιητικό υποκείμενο στο ποίημα «*Ένας γέρος*»;
(μον. 0,5)

3. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε ένα (1) σημείο στο διήγημα «*Η παραδουλεύτρα*» που ο αφηγηματικός χρόνος παρουσιάζει αναχρονισμό (flashback). **(μον. 1)**
4. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε δύο (2) στίχους του ποιήματος «*Ένας γέρος*» του Κ.Π. Καβάφη, στους οποίους υποδηλώνει ο ποιητής την απαξίωση και την καταφρόνηση της κοινωνίας για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. **(μον. 0,5)**
5. Σε ποια σημεία του ποιήματος του Κ.Π. Καβάφη φαίνεται η παραίτηση του ήρωα από τη ζωή; Η ηρωίδα της Αδαμίδου στο κείμενο «*Η παραδουλεύτρα*» αισθάνεται το ίδιο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο. **(μον. 1)**

Ο Διευθυντής

Παπαντωνίου Ιάκωβος